

## СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемане на академичната длъжност ПРОФЕСОР,  
обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски” в ДВ.бр 52/02.07.2019 г.,  
по професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика)  
с кандидат доц. д-р Пелагия Михайлова Терзийска

Член на научно жури: доц. д-р Генчо Вълчев, Тракийски университет, Ст. Загора

### *I. Обобщени данни за научната продукция и дейността на кандидата.*

В конкурса за професор по специална педагогика, за нуждите на ЮЗУ „Неофит Рилски“, участва само един кандидат - доц. д-р Пелагия Терзийска. Тя е водещ изследовател и преподавател в областта на специалната педагогика. Ползва се с голям авторитет в университетските среди. Научната, преподавателската и експертната ѝ дейност е доказателство за нейния висок професионализъм и личностни качества. Има подчертан принос в развитието на ресурсното подпомагане у нас.

Доц. д-р П.Терзийска е научен ръководител на **6** докторанти, включително **3** чуждестранни граждани, обучаващи се на английски език. От тях **4** са защитили дисертациите си. Научен ръководител е на повече от **200** дипломанти. Голям брой от дипломни разработки са на английски. Чете лекционни курсове в специалности, както на ФП, така и във всички факултети, в които се подготвят учители.

### *II. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция.*

Научната продукция, с която доц. Терзийска кандидатства в конкурса за професор включва **монографии (3), студии (7), книги и учебници (4 на български и 1 на немски език), статии и доклади (47)**. Те са публикувани след придобиването на научното звание „доцент” и изцяло са по шифъра на конкурса за академичната длъжност „професор”.

Специален интерес представлява монграфията **“Деца със специални образователни потребности в общата образователна среда”** (312с.). Тя представя многоаспектно задълбочено изследване, в което компетентно и професионално е представена новата философия в образованието на децата със специални образователни потребности и е обогатена педагогическата теория и практика по отношение на: утвърждаване на новата специално-педагогическа терминология; спецификата на съдържанието и организацията на учебния процес в общообразователната среда; значимостта на социалната микросреда за приемане на различията като ресурс и ценно предимство за учене; компетенциите на ресурсния и масовия учител; екипната работа като фажен фактор за качествено образование. Въведено е понятието артпедагогика и артдейности в корекционно-педагогическата

работа с учениците със СОП Предложена е система от интерактивни методи и артпедагогически дейности за тяхното обучение и социализация.

Приемам всичките публикации на доц. д-р Пелагия Терзийска и смятам, че те могат да се разгледат в няколко направления, които определно имат принос за обогатяване на педагогическата теория и практика:

1. Изследвани проблеми на интегрираното и включващо обучение на деца и ученици със специални образователни потребности - философия, методология, принципи, фактори, модели. Открити проблеми на практическата му реализация и предложени идеи за подобряването му. I.1; I.2; I.4; I.5 I.6; I.7; I.8; I.9; I.11; II.25; II.25; II.28; II.29; II.30; II.34; II.39; III.45; III.46; III.53, III.55; III.62.

2. Проучени различни аспекти и конкретизирана спецификата на обучението по роден край, околна среда, човекът и природата, човекът и обществото на деца със СОП. Предложени специфични подходи, методи и стратегии на обучение, както и модел за индивидуализация на този процес – I.6; I.11; I.12; II.33.

3. Развити и аргументирано представени идеи за ефективно реализиране на еколо-гично и здравно образование на децата със СОП- III.37; III.38; III.42; III.52, III.59.

4. Задълбочено изследвани и открити иновативни възможности на артпедагогиката в образованието на децата със СОП. Доказана значимостта на артдейностите в корекционно-педагогическата работата. Предложена система от подходящи арт-дейности за различните видове деца с увреждания. I.1; I.3; II.15; II.16; II.21; II.31; III.44.

5. Обогатена е педагогическата теория и практика по проблеми на обучението и развитието на ученици с умствена изостаналост - II.24; II.35; II.37; III.42; III.59; 60.

6. Проучени и разработени съществени въпроси на новата образователна политика по отношение на децата със СОП - проблеми на приобщаващото образование, включително значимостта на изкуството, на нетрадиционни артдейности в този процес - II.15; II.16; II.17; III. 36.

7. Разработени актуални въпроси на подготовката и квалификацията на педагогически специалисти за работа с ДСОП в контекста на приобщаващото образование. Конструирани съществени изисквания към компетентностите на ресурсния и масовите учители. I.1; I.6; II.17; II.19; II.25; III.41; III.57.

8. Представени иновационни идеи за създаване на партньорство с родителите и екипни подходи за съвместна работа на специалисти и учители в условията на интегрираното обучение и приобщаващото образование. I.1; I.3, I.6; I.10; II.18; II.20; II.30; III.50; III.58.

9. Изследвани проблеми на студентите със СОП във висшето училище и предложени идеи за създаване на условия, които осигуряват тяхното качествено образование и безпроблемно приемане в академичната общност-I.13; I.14; III.54; III.61.

Цялата професионална и творческа дейност на доц. Терзийска е посветена на образованието на децата и учениците със специални образователни потребности, на целенасоченото, отговорно и системно издигане на професионалната компетентност на студенти, учители, директори. Впечатляваща е дълбочината на изследваните проблеми, на откритите иновационни идеи, на значимите приноси за науката и практиката.

Стойността на научната продукция на доц. Терзийска се потвърждава от откритите повече от 100 цитирания, част от които са от авторитетни специалисти и извън областта на специалната педагогика.

### ***III. Препоръки.***

Препоръчвам на доц. Терзийска все така последователно и задълбочено да продължава да изследва и подготвя публикации по актуални и значими теми, включително по проблемите на приобщаващото образование.

### ***IV. Заключение.***

Научното творчество, доказаните авторски научни приноси в изследователската и преподавателската дейност на доц. д-р Пелагия Терзийска я утвърждават като ерудиран учен, добре разпознаваем в педагогическата общност. Това ми дава основание с убеденост да предложа на уважаемото Научно жури да избере доц. д-р Пелагия Терзийска за заемане на академичната длъжност „професор” по професионално направление област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика).

10.10.2019г.  
Гр. Бургас

**Член на научното жури:**.....  
Доц. д-р Г. Вълчев

## OPINION

On the competition for the appointment of an academic position **Professor**,  
announced by SWU "Neophyte Rilski" in SG issue 52/02.07.2019 г.,  
by professional field 1.2. Pedagogy (Special Pedagogy)  
with candidate Assoc. Prof. Dr. Pelagia Mihailova Terziyska

Member of the Scientific Jury: Assoc. Prof. Dr. Gencho Valchev, Trakia University

### *I. Summary data on the applicant's scientific production and activities.*

In the competition for professor of special pedagogy, for the needs of SWU "Neofit Rilski", only one candidate - Assoc. Prof. Dr. Pelagia Terziyska, participated. She is a leading researcher and teacher in the field of special pedagogy. He enjoys great prestige in university circles. Her scientific, teaching and expert activities are proof of her high professionalism and personal qualities. There is a significant contribution to the development of resource support in Bulgaria.

Assoc. Prof. P. Terziyska is a research supervisor of 6 PhD students, including 3 foreign nationals studying in English. Of these, 4 have defended their dissertations. He is supervisor of more than 200 graduates. A large number of diploma papers are in English. She teaches lecture courses in both the AF and all faculties where teachers are trained.

### *II. Evaluation of the scientific and practical results and contributions of the creative production submitted for participation in the competition.*

The scientific production with which Assoc. Prof. Terziyska applied for the professor competition includes monographs (3), studios (7), books and textbooks (4 in Bulgarian and 1 in German), articles and reports (47). They were published after the acquisition of the scientific title "Associate Professor" and are entirely in the code of the competition for the academic position "Professor".

Of particular interest is the monograph "Children with special educational needs in the general educational environment" (312 p.). It presents a multifaceted in-depth study that competently and professionally presents the new philosophy in the education of children with special educational needs and enriches pedagogical theory and practice with regard to: validation of the new special-pedagogical terminology; the specifics of the content and organization of the learning process in the general education environment; the importance of the social microenvironment for accepting diversity as a resource and a valuable learning asset; the competencies of the resource and general teacher; teamwork as a phasic factor for quality education. The concept of art pedagogy and art activity in the correctional and pedagogical work with students with SEN has been introduced. A system of interactive methods and art pedagogical activities for their education and socialization has been proposed.

I accept all the publications of Assoc. Prof. Pelagia Terziyska and I believe that

they can be considered in several directions, which definitely contribute to the enrichment of pedagogical theory and practice:

1. Investigated problems of integrated and inclusive education of children and students with special educational needs - philosophy, methodology, principles, factors, models. Highlights of its practical implementation and suggested ideas for improving it. I.1; I.2; I.4; I.5 I.6; I.7; I.8; I.9; I.11; II.25; II.25; II.28; II.29; II.30; II.34; II.39; III.45; III.46; III.53, III.55; III.62.

2. Different aspects have been studied and the specifics of the education in the native land, the surrounding world, man and nature, the person and the society of children with SEN have been specified. Specific training approaches, methods and strategies proposed, as well as a model for individualising this process - I.6; I.11; I.12; II.33.

3. Developed and reasoned ideas for effective implementation of environmental and health education for children with SEN-III.37; III.38; III.42; III.52, III.59.

4. The innovative possibilities of art pedagogy in education of children with SEN have been thoroughly researched and highlighted. The importance of art activities in correctional and pedagogical work has been proved. A system of appropriate art activities for different types of children with disabilities is proposed. I.1; I.3; II.15; II.16; II.21; II.31; III.44.

5. The pedagogical theory and practice on problems of education and development of students with mental retardation is enriched - II.24; II.35; III.42; III.59; 60.

6. Substantial issues of the new educational policy concerning children with SEN - problems of inclusive education, including the importance of art, of non-traditional art in this process - studied and developed - II.15; II.16; II.17; III. 36.

7. Topical issues of preparation and qualification of pedagogical specialists for work with DSLP in the context of inclusive education are elaborated. Essential requirements for the competencies of the resource and general teachers are constructed. I.1; I.6; II.17; II.19; II.25; III.41; III.57.

8. Innovative ideas presented for creating partnership with parents and team approaches for joint work of specialists and teachers in the context of integrated learning and inclusive education. I.1; I.3, I.6; I.10; II.18; II.20; II.30; III.50; III.58.

9. Studied problems of students with SEN in higher education and proposed ideas for creating conditions that ensure their quality education and trouble-free acceptance in the academic community-I.13; I.14; III.54; III.61.

All professional and creative activity of Assoc. Prof. Terziyska is dedicated to the education of children and students with special educational needs, to the purposeful, responsible and systematic raising of the professional competence of students, teachers, principals. The depth of the investigated problems, the outstanding innovative ideas, the significant contributions to science and practice are impressive.

The value of the scientific production of Assoc. Prof. Terziyska is confirmed by the more than 100 quotations found, some of which are from reputable specialists outside the field of special pedagogy.

### ***III. Recommendations.***

I recommend that Assoc. Prof. Terziyska continue to continually and thoroughly research and prepare publications on current and significant topics, including on the issues of inclusive education.

### ***IV. Conclusion.***

Scientific creativity, proven scientific contributions to the research and teaching activity of Assoc. Prof. Dr. Pelagia Terziyska affirm her as an erudite scholar, well recognized in the pedagogical community. This gives me the conviction to suggest to the Honorable Scientific Jury to select Assoc. Prof. Pelagia Terziyska for occupation of the academic position of "Professor" in the professional field of higher education 1. Pedagogical Sciences, professional direction 1.2. Pedagogy (Special Pedagogy).

10.10.2019  
Burgas

Member of the Scientific Jury: .....  
Assoc. Prof. Dr. G. Valchev